

SPRAWOZDANIA

Nowa Biblioteka
nr 3 (18), 2015

Sergiusz Czarzasty
Zakład Bibliotekoznawstwa
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: s.czarzasty@gmail.com

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOŁA NAUKOWEGO BIBLIOTEKOZNAWCÓW PRZY INSTYTUCIE BIBLIOTEKOZNAWSTWA I INFORMACJI NAUKOWEJ UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH W 2014 R.

Koło Naukowe Bibliotekoznawców działające przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (KNB) rozpoczęło działalność jako Sekcja Bibliograficzna Koła Naukowego w październiku 2005 r. z inicjatywy ówczesnych opiekunów – Agnieszki Bajor i Anny Seweryn – i zainteresowanych studentów – wówczas III roku – studiów dziennych kierunku *informacja naukowa i bibliotekoznawstwo*. W pierwszym okresie działalności Sekcji Bibliograficznej głównym jej zadaniem była pomoc w przygotowywaniu materiałów do bazy cytowań bibliograficznych CYTBIN. W 2011 r. Sekcja Bibliograficzna zmieniła nazwę na Koło Naukowe Bibliotekoznawców i ma już ponad dwudziestu członków.

Do głównych zadań KNB należy: praca nad czasopismem „Nowa Biblioteka”, które jest recenzowanym półrocznikiem doktorantów, magistrantów i studentów; organizowanie konferencji, imprez, warsztatów i spotkań z ciekawymi ludźmi; oraz reprezentowanie Instytutu na forum ogólnopolskim poprzez aktywne uczestnictwo w studenckich konferencjach wyjazdowych. Ponadto została nawiązana współpraca ze studentami kół naukowych, m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Śląskiego, filii w Cieszynie, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytetu Warszawskiego.

W ramach działalności naukowej członkowie KNB przygotowali w 2014 r. trzynaście tekstów i ogłosili dziesięć referatów. Część z nich ukazała się na łamach organu wydawniczego KNB – „Nowej Biblioteki”¹. W 2014 r. ukazały się w wersji tradycyjnej i elektronicznej dwa numery półrocznika, który redagowali pracownicy Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: Beata Żołędowska-Król – nr 1/2014 pt. *Bariery w bibliotece* oraz Małgorzata Gwadera i Hanna Langer – nr 2/2014 pt. *Czytelnictwo – oblicze nowe i dawne*.

W pierwszym numerze ukazał się artykuł Marleny Gęborskiej pt. *Bariery w procesie planowania – prakseologiczne podstawy zarządzania organizacją*, a także dwa sprawozdania z konferencji: Barbary Marii Morawiec – *Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej. Bibliotekarz 2.0 – nowoczesność na bazie tradycji* (Kraków, 23-24 maja 2013 r.) oraz Ilony Czub i Doroty Sochockiej-Olszok z *VII Ogólnopolskiej Konferencji Studencko-Doktoranckiej Kół Naukowych Bibliotekoznawców* pt. *Czytelnik – Odbiorca – Użytkownik informacji w procesie kształtowania kultury czytelnictwa i informacyjnej* (Katowice, 5 grudnia 2013 r.).

W drugim z numerów znalazły się cztery artykuły członków KNB: D. Sochockiej-Olszok pt. *Muchomor, Lis i Żyd – jak Trzecia Rzesza wykorzystywała książki dla najmłodszych do budowania postaw rasistowskich u dzieci*; Sylwii Żłobińskiej – *Współczesny stan czytelnictwa w Polsce. Analiza raportów Biblioteki Narodowej*; Agnieszki Maroń – *A może konkurs? Nienowoczesny sposób promocji czytelnictwa w nowym wydaniu oraz Agnieszki Paszek – Dokąd zmierza młody czytelnik?* W tym też zeszycie Anna Bogdańska zamieściła sprawozdanie z konferencji pt. *Nowoczesne technologie w edytorstwie* zorganizowanej w Katowicach 8 maja 2014 r., a M. Gęborska ze *Spotkania autorskiego z Profesorem Krystyną Heską-Kwaśniewicz*, które odbyło się 19 maja 2014 r.

Pozostałe prace studentów z KNB zostały opublikowane przez redakcję „Śląskiego Kwartalnika Naukowego Bibliotheca Nostra”², w czwartym tomie *Literatury dla dzieci i młodzieży* pod redakcją K. Heską-Kwaśniewicz i Katarzyny Tałuc (Katowice 2014)³ oraz w publikacji Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Mikołaja Koperni-

¹ Strona domowa czasopisma: <http://www.knb.ibin.us.edu.pl/nowa-biblioteka/>.

² W numerze pierwszym z 2014 r. kwartalnika „Bibliotheca Nostra” Małgorzata Caban zamieściła recenzję pracy zbiorowej pt. *Fizyczna przestrzeń biblioteki* pod redakcją Mai Wojciechowskiej (Gdańsk 2013). Natomiast w numerze drugim ukazało się sprawozdanie A. Maroń ze *Spotkania autorskiego z prof. zw. dr hab. Krystyną Heską-Kwaśniewicz, autorką książki pt. „Tajemnicze ogrody 3. Rozprawy i szkice z literatury dla dzieci i młodzieży”*.

³ W tej pracy zbiorowej ogłoszono pracę A. Maroń pt. *Książka zabawka na polskim rynku wydawniczo-księgarskim w PRL-u*.

ka pt. *Współczesne oblicza komunikacji i informacji. Problemy, badania, hipotezy* pod redakcją Ewy Głowackiej, Małgorzaty Kowalskiej i Przemysława Krysińskiego (Toruń 2014)⁴.

W 2014 r. członkowie Koła prezentowali wyniki swoich analiz naukowych także podczas ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji. Z referatami wystąpili na: II Międzynarodowej Konferencji Naukowej *WWW. Człowiek w cyberprzestrzeni. Informacja w świecie cyfrowym* (Dąbrowa Górnicza, 18-19 marca)⁵, VIII Bałtyckiej Konferencji Zarządzanie i Organizacja Bibliotek *Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej. Rozwój, bariery, technologie* (Gdańsk, 15-16 maja)⁶, XII Spotkaniu Kierowników Polskich Bibliotek Prawniczych (Katowice, 26-27 czerwca)⁷, III Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Kultura czytelnicza młodego pokolenia* (Łódź, 16-17 października)⁸, V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Zarządzanie Informacją w Nauce* (Katowice, 27-28 listopada)⁹, VIII Ogólnopolskiej Studencko-Doktoranckiej Konferencji Studenckich Kół Naukowych Bibliotekoznawców *Biblioteki za granicą: Organizacja – Kooperacja – Inspiracja* (Katowice, 19 listopada).

KNB w 2014 r. zorganizowało dwie konferencje naukowe. Pierwsza, pt. *Nowoczesne technologie w edytorstwie* została współorganizowana z Centrum Informacji Naukowej i Biblioteką Akademicką (CINiBA) oraz macierzystym Instytutem. Odbyła się 8 maja w siedzibie Centrum. W obradach wzięło udział ponad 120 osób, które wysłuchały pięciu referatów, wygłoszonych przez: Agnieszkę Łakomy (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach), Kingę Kasperek (Instytut Nauki o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego

⁴ W publikacji tej znalazł się artykuł D. Sochockiej-Olszok pt. *Korzystanie z możliwości mediów społecznościowych przez muzea martyrologii w komunikacji z użytkownikami*.

⁵ M. Caban: *Nowoczesne technologie w pracy nauczyciela*. W referacie znalazły się informacje dotyczące nowych technologii i możliwości ich stosowania przez nauczycieli pracujących w szkołach różnych stopni.

⁶ A. Maroń: *Urodzeni by czytać – Nati per Leggere, włoski program promujący głośne czytanie małym dzieciom*. W referacie omówiono program propagujący czytelnictwo wdrożony na terenie Włoch. D. Sochocka-Olszok: *Kogo należy się bać w nazistowskich publikacjach dla dzieci – autorka przedstawiła na przykładach literaturę dla dzieci wydawaną w okresie rządów nazistów w Niemczech w latach 1933-1945*.

⁷ A. Maroń: *Otwórz, pociągnij... daj się zaskoczyć. Wielcy inżynierowie papieru i ich dzieła*. W wystąpieniu zostały przedstawione sylwetki osób zajmujących się produkcją papieru.

⁸ A. Maroń: *„Będę pisać o książkach...” – młodzi czytelnicy o swych lekturach w blogosferze*. W odczycie autorka przeanalizowała wpisy/opinie o lekturach zamieszczane przez młodych czytelników w świecie cyfrowym.

⁹ A. Paszek, J. Kaźmierczak: *Działalność studenckiego Koła Naukowego Bibliotekoznawców. Wybrane aspekty*. Przedstawicielki KNB zaprezentowały działalność członków Koła Naukowego Bibliotekoznawców w ostatnich latach.

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach), Katarzynę Krzan (Wydawnictwo e-bookowo.pl), Iwonę Blicharską (CINiBA), oraz Karola Maklesa (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach). Uczestnicy mogli też wziąć udział w sześciu warsztatach, poprowadzonych przez: Annę Matysek (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach), K. Kasperek, Anetę Drabek i Mariusza Tomaszewskiego (CINiBA), Magdalenę Piekarek (Instytut Nauki o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) oraz Annę Marcol (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach).

Druga z konferencji została przygotowana 19 listopada na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i była to impreza cykliczna, a mianowicie VIII Ogólnopolska Konferencja Studencko-Doktorancka Kół Naukowych Bibliotekoznawców, tym razem pod hasłem *Biblioteki za granicą: organizacja – kooperacja – inspiracja*. Słuchacze mogli wysłuchać piętnastu referatów podzielonych na trzy sesje programowe. Sesja pierwsza była poświęcona organizacji struktur bibliotecznych za granicą. Sześciu prelegentów zaprezentowało działalność księżnic we Włoszech, na Bałkanach, Łotwie, w Federacji Rosyjskiej oraz Afganistanie. Swoje badania w tej części zaprezentowali: A. Maroń¹⁰, A. Paszek (studentka II roku studiów drugiego stopnia macierzystego Instytutu)¹¹, Natalia Wilczek (Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 17 im. Stanisława Ligonja w Żorach)¹², Enjia Blūmīte – gość z wymiany w ramach programu Erasmus z Łotwy (Departament of Information and Library Studies, Faculty of Social Sciences, University of Latvia)¹³, Ekaterina Sherengovskaya (Koło Naukowe Studentów Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie)¹⁴, Sergiusz Czarzasty (KNB Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)¹⁵. Drugą część konferencji przeznaczono na *Inspiracje*. W sesji referaty wygłosiły: D. Sochocka-Olszok¹⁶, Dagmara Podczasiak (studentka I roku studiów drugiego stopnia

¹⁰ *Biblioteka: ośrodek kultury, „trzecie miejsce” czy instytucja użyteczności publicznej? Włoskie biblioteki dziecięce w XXI wieku.*

¹¹ *Czy biblioteki bałkańskie są nowoczesne? Analiza porównawcza.*

¹² *Odbudowa bibliotek po wojnie domowej w Kosowie.*

¹³ *Nowoczesne biblioteki na Łotwie: osiem najbardziej znaczących architektonicznie, niedawno odnowionych lub wybudowanych budynków bibliotek i jeden projekt przyszłego budynku.*

¹⁴ *Biblioteka na „Końcu świata”: półwysep Kamczatka.*

¹⁵ *„Biblioteki w ogniu wojny” – aspekty działalności bibliotecznej w Islamskiej Republice Afganistanu.*

¹⁶ *Design jako projekt – biblioteka jako przestrzeń. O zagranicznych inspiracjach projektantów.*

macierzystego Instytutu)¹⁷, Paulina Motylińska i Anna Pieczka (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie)¹⁸, Aleksandra Janik i Alicja Januskiewicz (Koło Naukowe Bibliotekoznawców Uniwersytetu Łódzkiego)¹⁹ oraz Hanna Bias (Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach)²⁰. W trzeciej sesji konferencji, zatytułowanej *Kooperacja* referaty wygłosiły: Karolina Piaśnik (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie)²¹, Agnieszka Modrok (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)²², Magdalena Gomułka (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Biblioteka Śląska w Katowicach)²³ oraz Katarzyna Janczulewicz (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Biblioteka Śląska w Katowicach)²⁴.

18 grudnia dzięki inicjatywie Koła zostały natomiast zorganizowane dla wszystkich studentów i pracowników Instytutu warsztaty na temat *Self-publishingu – jak samodzielnie wydać książkę*. Przeprowadziła je K. Kasperek. Podczas warsztatów omówione zostało zjawisko samopublikowania, etapy procesu wydawniczego oraz rola autora niezależnie ogłaszającego swoją książkę.

W 2014 r. członkowie KNB zaangażowali się także w organizację Biblioteki Stacji Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności – filii w Katowicach, z siedzibą w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W Bibliotece znajduje się kolekcja nowszych publikacji, przede wszystkim pochodzących z wydawnictwa PAU. Jest to ok. 900 woluminów, w tym wydawnictwa zwarte oraz ciągłe (czasopisma naukowe oraz serie wydawnicze) w języku polskim, angielskim i włoskim. Skompletowano serie, jak np. „Opinie Edukacyjne PAU – Prace Komisji do Oceny Podręczników Szkolnych”, „Prace Komisji Środkowoeuropejskiej Polskiej Akademii Umiejętności”, „Prace Komisji Wschodnioeuropejskiej”, „Prace Komisji

¹⁷ *(Nie)typowe biblioteki?*

¹⁸ *Zagraniczne biblioteki uniwersyteckie inspiracją dla bibliotek polskich.*

¹⁹ *Dlaczego w czeskich bibliotekach nie szuka się książek? Obserwacje i doświadczenia zdobyte podczas programu Erasmus.*

²⁰ *Doświadczenia z pobytu w bibliotekach zagranicznych w Oulu i Glasgow w ramach projektu stażów zawodowych i naukowych Erasmus.*

²¹ *Bibliotekarstwo na świecie – przegląd polskiego piśmiennictwa bibliologicznego za lata 2010-2014.*

²² *Konsorcyjna forma współpracy europejskich bibliotek w zakresie zakupu elektronicznych źródeł informacji – wybrane przykłady.*

²³ *Bibliotekarze na arenie międzynarodowej. Analiza aktywności uczestników projektu International Librarians Network.*

²⁴ *Międzynarodowy regionalizm, czyli współpraca bibliotek i instytucji kultury w obrębie euroregionów na przykładzie województwa śląskiego.*

Historii i Kultury Żydów” oraz czasopismo „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”. Członkowie Koła opracowali dotychczas projekt regulaminu księżnicy, trwają prace nad przygotowaniem statutu. Do skatalogowania zbiorów został pozyskany program biblioteczny „Matteusz”. Wybrani delegaci KNB zapoznali się również z organizacją i bieżącą działalnością Biblioteki Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Za funkcjonowanie księżnicy będą odpowiedzialni członkowie Koła sprawujący w niej wolontariat i odbywający praktyki zawodowe.

Promując Instytut i Koło Naukowe studenci, jak co roku, wzięli udział w dziesiątym, jubileuszowym, Studenckim Festiwalu Nauki w ramach Jarmarku Wiedzy, który odbył się na deptaku przy ul. Bankowej w dniach od 7 do 10 kwietnia 2014 r. Tym razem studenci przygotowali pawilon wystawowy z materiałami promocyjnymi Instytutu, konkurs na ekslibris oraz gry i rebusy bibliologiczne z nagrodami. Z kolei 31 maja 2014 r. uczestniczyli w finale Wielkiej Ligi Czytelniczej, wspomagając inicjatywy propagujące czytelnictwo zaplanowane m.in. przez pracowników Instytutu. Na stoisku młodzi czytelnicy mieli za zadanie ułożyć opowiadanie/dialog do ilustracji z popularnych książek, brali także udział w quizach, odpowiadając na pytania dotyczące ich ulubionych książek. W ramach przedsięwzięć edukacyjnych Koła D. Sochocka-Olszok zorganizowała warsztaty dla studentów Instytutu. Na uwagę zasługują zajęcia z *savoir vivre* pomagające młodzieży studiującej odnaleźć się w środowisku naukowym oraz warsztaty z kreatywności. J. Kaźmierczak i A. Paszek opracowały z kolei dla maturzystów prezentację multimedialną dotyczącą poprawnego przygotowania bibliografii załącznikowej. Została ona rozesłana do szkół średnich na terenie województwa śląskiego. Członkowie Koła w dniach 24 i 25 listopada wspierali także II Śląski Kongres Oświaty, który odbył się na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, pomagając w prowadzeniu biura konferencji. Zaangażowanie aktywu KNB było widoczne także podczas Dnia Otwartego w Instytucie 23 kwietnia. Wtedy to studenci aktywnie uczestniczyli w warsztatach oraz pomagali w oprowadzaniu gości po budynku Wydziału Filologicznego.

Członkowie KNB poświęcili także czas uatrakcyjnieniu wyglądu piętra, na którym znajduje się Instytut. Okresowo przygotowywane były gazetki ściennie zamieszczane w gablocie na korytarzu, a sam korytarz został przyozdobiony oryginalnym decoupagem.

D. Sochocka-Olszok oraz Agnieszka Hasik na bieżąco umożliwiają śledzenie w cyfrowym świecie profilu KNB na Facebooku²⁵ oraz stronie WWW Instytutu²⁶.

²⁵ Adres profilu na Facebooku: facebook.com/pages/Koło-Naukowe-Biblioteko-znawców-przy-IBiIN-UŚ/138852159503707.

²⁶ Adres strony Koła: knb.ibin.us.edu.pl.

W 2015 r. członkowie KNB planują organizację IX Ogólnopolskiej Konferencji Studencko-Doktoranckiej Kół Naukowych Bibliotekoznawców poświęconej dziedzictwu narodowemu w bibliotekach, archiwach i muzeach. W dalszym ciągu dużo uwagi będzie poświęcane organizacji i uruchomieniu Biblioteki Stacji Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności – filii w Katowicach. Zmieni się także organizacja periodyku „Nowa Biblioteka”. Czasopismo to będzie się ukazywać co kwartał a preferowaną postacią będzie elektroniczna. Członkowie KNB nadal będą też reprezentować Instytut w czasie konferencji naukowych, a także pomagać w realizacji przedsięwzięć promujących czytelnictwo – przykładowo w kolejnej edycji Wielkiej Ligi Czytelniczej.